

СОВЕТ
БОЛЬШЕШУРНЯКСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЕЛАБУЖСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
АЛАБУГА
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ ШУРНЯК
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

№ 160

с. Большой Шурняк

от 12.09.2019 г.

**«Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы
Шүрнәк авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә 2019-2035
елларга транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү Программасын
раслау турында**

Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациисендә жирле
үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәгө
131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациисе Хөкүмәтенең 2015 елның 1
октябрендәгө 1050 номерлы «жирлекләрнең һәм шәһәр округларының социаль
инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне раслау
турында» гы Каары, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының
Олы Шүрнәк авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль
районының Олы Шүрнәк авыл жирлеге Советы

Каары:

1. «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк
авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә 2019-2035 елларга
транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү Программасын расларга.
2. Элеге каарар рәсми басылыш чыгарга тиеш.
3. Элеге каарарның утәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Житәкче

Н.И. Мельников

**Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль
районының Олы Шүрнәк авыл җирлеге» муниципаль
берәмлеге территориясендә 2019-2035 елларга транспорт
инфраструктурасын комплекслы үстерү
Программасы**

2019

ЭЧТЭЛЕГЕ

Паспорт	Ошибка! Закладка не определена.
1. Муниципаль берэмлекнэц транспорт инфраструктурасының гамэлдэгэ торышы характеристикиасы	8
1.1 Россия Федерациисе субъектының Россия Федерациисе пространстволы оешмасы структурасында положениесен анализлау, Россия Федерациисе субъектының пространство оешмасы структурасында жирлек торышын анализлау	10
1.2 жирлекнэц социаль-икътисади характеристикиасы, жирлек территорииясендэ шэхэр төзелеше эшчэнлегенэц характеристикиасы, шул исэптэн транспорт өлкэсендэгээ эшчэнлекне, транспорт соравын бэялэүне дэ кертеп	
1.3 транспорт инфраструктурасы эшчэнлэгэ характеристикиасы һэм эш курсэткечлэрे.....	15
1.4 жирлектэгэ юллар чөлтэрэнэц характеристикиасы, юл хэрэктэе параметрлары (тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымы составы һэм интенсивлыгы, юлларны хэрэктэй белэн тээмин иту коэффициенты һэм юл хэрэктэе торышын, автомобиль транспортыннан эйлэнэ-тирэ мохиткэ экологик йөклэнешне һэм экономик югалтуларны тасвирлый торган башка курсэткечлэр), юлларны карал тогтолцоогийн бэялэү Ошибка! Закладка не определена.	
1.5 жирлектэгэ транспорт чаралары паркы составын һэм автомобильлэштерү дэрэжэсен анализлау, парковка урыннары белэн тээмин иту).....	22
1.6 гомуми файдаланудагы транспорт чараларының эш характеристикиасы, пассажирлар агымын анализлауны да кертеп	24
1.7 жэяүлелэр һэм велосипедларда йөрү шартларының характеристикиасы ...	27
1.8 йөк транспорт чаралары хэрэктенен характеристикиасы, коммуналь һэм юл хезмэлтлэр транспорт чараларының эшэн бэялэү, өлдөгө транспорт чаралары очен инфраструктура торышы	Ошибка! Закладка не определена.

1.9 юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дәрәжәсен анализлау.....	29
1.10 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тире мөхиткә тискәре йогынтысы дәрәжәсен бәяләү, халыкның куркынычсызлыгы һәм сәламәтлеге.....	30
1.11 жирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм урнаштыру шартларының характеристикасы	32
1.12 транспорт инфраструктурасы эшчәnlеге һәм үсеше өчен кирәkle норматив-хокукый базаны бәяләү	32
1.13 транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү	33
2 Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт ихтыяжы фаразын эшләү, халыкның хәрәкәт иту күләме һәм характеристеры үзгәрү һәм йөк ташу.....	34
2.1 жирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсеше фаразы	34
2.2 жирлек территориясендә булган транспорт төрләре буенча авыл халкының транспорт соравы, халыкның йөрү күләме һәм характеристы, йөк ташу	36
2.3 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү фаразы	33
2.4 авыл жирлегенең юл чөлтәрен үстерү фаразы.....	37
2.5 автомобильләштерү дәрәжәсен фаразлау, юл хәрәкәте параметрлары ...	37
2.6 юл хәрәкәте куркынычсызлыгы күрсәткечләрен фаразлау	38
2.7 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тире мөхиткә һәм халык саулыгына тискәре йогынтысын фаразлау	39
3 транспорт инфраструктурасын үстерүненең принципиаль вариантылары һәм транспорт инфраструктурасын үстерүненең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча аларның эреләндерелгән бәясе, алга таба тәкъдим ителгән вариантны сайлап алу	40
4 транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чаралар (инвестицион проектлар), транспорт объектларының техник-икътисадый параметрлары, чараларны (инвестицион проектлар) тормышка ашыру чаралары (инвестицион проектлар исемлеге)	40
4.1 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары	41

4.2 гомуми файдаланудагы транспортны үстерүү, транспорт-күчеп утыру төөннөрөн булдыру буенча чаралар.....	41
4.3 жинел автомобиль транспортты өчен инфраструктуралы үстерүү буенча чаралар, шул исәптән бердәм парковка киңлеген үстерүнэ дә кертеп Ошибка!	
Закладка не определена.	
4.4 жәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерүү буенча чаралар..... Ошибка! Закладка не определена.	
4.5 йөк транспортты, Коммуналь һәм юл хезмәтләре өчен транспорт чаралары инфраструктурасын үстерүү буенча чаралар Ошибка! Закладка не определена.	
4.6 жирлектәге юллар чөлтәрен үстерүү буенча чаралар Ошибка! Закладка не определена.	
5 транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзүү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестиция проектларын) финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү	48
6 Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзүү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестицион проектларын) нәтижәлелеген бәяләү..... Ошибка! Закладка не определена.	
7 транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзүү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне хокукуй һәм мәгълүмати тәэмин итүнэ камилләштерүү буенча тәкъдимнәр	53

**ОЛЫ ШҮРНӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ - МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК
ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН
КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ**

ПАСПОРТЫ

Программанын исеме	Олы Шүрнәк авыл жирлеге муниципаль берәмлекке тартибында 2019-2035 елларга транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы
Эшләү өчен нигез Программалар	<ul style="list-style-type: none"> - РФ Шәһәр төзелеше кодексы, 29 декабрь, 2004 ел, № 190-ФЗ; - 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон "Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"»; - «Россия Федерацииндә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациисенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында" 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон»; - «Транспорт куркынычсызлығы турында" 2007 елның 9 февралендәге 16-ФЗ номерлы Федераль закон»; - Россия Федерациисе Хөкүмәтенең «жирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне раслау турында" 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы каары»; - Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең генераль планы.
Программаның Заказчысы	Олы Шүрнәк авыл жирлеге башкарма комитеты, Татарстан Республикасы, Алабуга районы, Олы Шүрнәк авылы, Мәктәп ур., 3 индекс 423617
Программаны Эшләүче	Олы Шүрнәк авыл жирлеге башкарма комитеты, Татарстан Республикасы, Алабуга районы, Олы Шүрнәк авылы, Мәктәп ур., 3 индекс 423617

Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максаты-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең заманча һәм нәтижәле транспорт инфраструктурасын үстерү, муниципаль берәмлек халқы өчен транспорт комплекси хезмәтләренең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын арттыру.</p> <p>Әлеге максатларга ирешү өчен төп бурычларны хәл итү зарур:</p> <ul style="list-style-type: none"> - юл хәрәкәте шартларын яхшырту буенча чаралар оештыру; - юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча чаралар оештыру.
Транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (Индикаторлары)	<ul style="list-style-type: none"> - жәмәгать транспорты маршрутларында тукталышлар саны норматив халәттә; - гомуми файдаланудагы юлларның озынлығы; - УДС тыгызлығы; - тротуарларның озынлығы; - электр яктырту линияләренең озынлығы; - мәдәният объектлары янында вакытлыча парковка белән тәэммин ителеш дәрәжәсенә туры килу.
Программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	<p>Программаны тормышка ашыру вакыты: 2019-2035 еллар.</p> <p>Программаны гамәлгә ашыру этапларына бүлекчәләрне күздә тотмый.</p>
Транспорт инфраструктурасы объектларын (чаралар төркемнәре, Ярдәмче программалар, инвестицион проектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча планлаштырылган чараларны (инвестицион	<p>Әлеге программада тасвирланган чаралар транспорт чараларын кулланучыларның үңайлылығы һәм иминлеге дәрәжәсен күтәругә һәм Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең социаль-икътисадый хәлен яхшыртуга юнәлдерелгән</p>

проектларны) эрелэндерелгэн тасвирлау)	
Күләме һәм финанслау чыганаклары	<p>2019-2035 елларда программа чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс чараларының гомуми күләме 275075,972 мең сум тәшкил итәчәк, шулардан: Олы Шүрнәк авыл жирлеге бюджеты акчасы-50,0 мең сум сүм, Татарстан Республикасы бюджеты 275025,972 мең сум сүм, шул исәптән еллар буенча-275025,972 мең сум.:</p> <p>2019 елда-2275,972 мең сум.;</p> <p>2020 елда-1710,0 мең сум.;</p> <p>2021 елда-1860,0 мең сум.;</p> <p>2022 елда-1780,0 мең сум.;</p> <p>2023 елда-1950,0 мең сум.;</p> <p>2024-2035 елларда -265500,0 мең сум.;</p> <p>Программаны финанслау өчен акча күләме фаразланған характерда һәм жирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафыннан ел саен корректировкаланырга тиеш.</p>

1 Муниципаль берәмлекнәң транспорт инфраструктурасының гамәлдәге торышы характеристикасы.

Россия Федерациясе субъектының Россия Федерациясе пространстволы оешмасы структурасында положениесен анализлау, Россия Федерациясе субъектының пространстволы оешмасы структурасында жирлек торышын анализлау.

Татарстан Республикасы-Россия Федерациясе субъекты, ул Россиянен Көнчыгыш Европа тигезлегендә Европа өлеше үзәгендә, ике елга — Идел һәм Кама кушылган урында урнашкан. Территориаль Идел буе федераль округы составына керә, Идел буе икътисадый районына икътисадый карый. Республика башкаласы-Казан шәһәре.

Татарстан Республикасы Киров, Ульяновск, Самара һәм Оренбург өлкәләре, Башкортостан Республикасы, Марий Эл Республикасы, Удмурт Республикасы һәм Чуваш Республикасы белән чиктәш. Карада торган субъектның мәйданы 67 847 км² тәшкил итә, территориянең озынлыгы – төньяктан көньякка таба 290 км һәм көнбатыштан көнчыгышка таба 460 км.

- Республиканың муниципаль корылышы кысаларында Татарстанның административ-территориаль берәмлекләре чикләрендә 956 муниципаль берәмлек төзелгән:

- 2 шәһәр округы;
- 43 муниципаль район;
- 39 шәһәр жирлеге;
- 872 авыл жирлеге.

Алабуга муниципаль районы Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгышында файдалы икътисадый-географик урнашкан, республиканың көнбатыш һәм көнчыгышын, төньяк һәм көньякны тоташтыручы мәһим магистральләр кисешкән урында, аның көнчыгыш өлешендә житәрлек ресурслар белән тәэммин ителгән (нефть, руда булмаган файдалы казылмалар, урман, су,

жир ресурслары).

Алабуга муниципаль районның административ үзәге-Алабуга шәһәре Татарстан Республикасы башкаласы – Казан шәһәреннән 215 км, Удмуртия башкаласы – Ижевск шәһәреннән 180 км, Башкортстан башкаласы – Уфа шәһәреннән 360 км ераклыкта урнашкан.

- Алабуга муниципаль районаны республиканың түбәндәгә муниципаль берәмлекләре белән чиктәш:

- - көнбатышта-Мамадыш муниципаль районаны белән;
- төньякта һәм төньяк-көнчыгышта – Удмуртия Республикасы һәм Менделеевск муниципаль районаны белән;
- Көнчыгыш һәм көньяк-көнчыгыш-Тукай муниципаль районаны, Яр Чаллы шәһәр округы;

көньякта-Тукай һәм Түбән Кама муниципаль районнары белән.

Алабуга муниципаль районның административ корылышы «Алабуга муниципаль районаны «муниципаль берәмлекенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 22-ЗРТ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән һәм бер шәһәр жирлеге һәм 50 торак пунктны үз эченә алган 15 авыл жирлеге тарафыннан тапшырылган:

- Илмәт авыл жирлеге;
- Бехтерево авыл жирлеге;
- Олы Елово авыл жирлеге;
- Олы Качка авыл жирлеге;
- Олы Шурнәк авыл жирлеге;
- Костенеево авыл жирлеге;
- Лекарево авыл жирлеге;
- Морт авыл жирлеге;
- Мурзиха авыл жирлеге;
- Поспелово авыл жирлеге;

- Иске Куклюк авыл жирлеге;
- Юраш авыл жирлеге;
- Танай авыл жирлеге;
- Татар Дөм-Дөм авыл жирлеге.

1.1 Авыл жирлеге Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгышында, Алабуга муниципаль районның төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан. Олы Шүрнәк авыл жирлеге төньякта Удмурт Республикасы, төньяк-көнчыгышта Иске Күклек авыл жирлеге белән, көньякта Морт һәм Татар Дөм-Дөме авыл жирлекләре белән, көнбатышта Алабуга муниципаль районның Малмыж һәм Көек-Ерыкса авыл жирлекләре белән чиктәш. Жирлек территориясенең мәйданы 87,43 км² тәшкил итә. Административ үзәге-Олы Шүрнәк авыллы. Олы Шүрнәк авыл жирлеге составына Олы Шүрнәк, Югары Шүрнәк һәм Үмәк һәм Красная Горка авыллары керә.

1.2 жирлекнең социаль-икътисади характеристикасы, жирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлегенең характеристикасы, шул исәптән транспорт өлкәсендәге эшчәнлек, транспорт соравын бәяләү.

Икътисади үсеш күрсәткечләренең берсе-халык саны. Халык санының үзгәрүе жирлектәге тормыш дәрәҗәсенен, яшәү, эшчәнлек алыш бару өчен территориянең сөйкемлелеге индикаторы булып тора.

2019 елның 1 гыйнварына Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекендә 498 кеше яшәгән. Соңғы 5 елда муниципаль берәмлекнең халык саны динамикасы 1 нче таблицада күрсәтелгән.

1 нче Таблица – Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең халық саны динамикасы

Ел	2015	2016	2017	2018	2019
Халық саны, кеше	525	520	504	514	498

- Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекендә соңғы 5 елда дайми булмаган флюктуация белән халық саны кимү құзәтелә: + 5,3% ка кадәр, - 3,8 % ка кадәр. 2018 елда уртacha күрсәткеч буенча халық саны 5 ел эчендә -3,8 % тәшкил итте. Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге буенча Дәүләт статистикасы мәгълүматлары буенча:

- үсеш коэффициенты 4,0 промилле тәшкил итте (туучылар саны-9 кеше, үлүчеләр саны-7 кеше);
- туучылар санының гомуми коэффициенты-17,9 промилле;
- үлүчеләр санының гомуми коэффициенты-13,9 промилле.

Дәүләт статистикасы мәгълүматларына караганда, эшкә сәләтлелек планында муниципаль берәмлек халкының структурасы түбәндәгечә тапшырыла:

2018 елда Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге буенча эшкә яраклы халық миграциясенең 0,6 % күләмендә тискәре сальдосы бар. Муниципаль берәмлеккә эшкә яраклы яштәге кешеләр саны 10 (халыкның гомуми саныннан 1,9%) тәшкил итте. Муниципаль берәмлектән чыгып киткән хезмәт яшендәге затлар саны 12 (халыкның гомуми саныннан 2,3%) тәшкил итә.

2018 елда барлық милек рәвешләрендәге оешмалар хезмәткәрләренең уртacha айлық хезмәт хакы Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекендә 26 024,3 сум тәшкил иткән. 2018 елда муниципаль оешмалар һәм муниципаль берәмлек жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренең уртacha айлық хезмәт хакы 24 265,8 сум тәшкил иткән, бу шулай ук өлкә күрсәткечләренә юл куюда.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең төп авыл хужалығы предприятиеләре:

- "Вятские Зори «АФ ЖЧЖ»,

- "Нократ яры «ЖЧЖ»,
- «Халык предприятиесе – Туган жир " авыл хужалыгы кулланучылар кооперативына хезмәт күрсәтүче»,
- крестьян-фермер хужалыклары.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекендә түбәндәгө 1 авыл клубы эшли.

Муниципаль берәмлек территориясендә эшләп килә:

- 1 мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе;
- Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк урта гомуми белем бирү мәктәбе.

Алабуга муниципаль районы халқына медицина хезмәте күрсәтүне «Алабуга үзәк район хастаханәсе» МБУ башкара, аның сырхауханәләре һәм стационарлары Алабуга шәһәрендә, Костенеево табиблык амбулаториясе һәм Морт участок хастаханәсе, аның составына стационар һәм сырхауханә дә керә.

Олы Шүрнәк авыл жирлеге Алабуга шәһәрендә урнашкан Ашыгыч медицина ярдәме станциясенә хезмәт күрсәтүнен норматив радиусында урнашкан.

Олы Шүрнәк авыл жирлегендә амбулатор-поликлиника учреждениеләреннән 1 фельдшер-акушерлык пункты эшли:

- Олы Шүрнәк фельдшер-акушерлык пункты.

1.3 Муниципаль берәмлек территориясендә халыкның транспорт ихтыяжын күбесенчә шәхси транспорт һәм жәяулеләр йөри торган урыннар, шулай ук моторлаштырылмаган транспорт хисабына канәгатьләндерәләр.

1.4 Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә пассажирлар ташу, нигездә, район үзәге буенча автомобиль транспорты белән пассажирлар ташуны гамәлгә ашыруучы автотранспорт предприятиеләре тарафыннан Татарстан Республикасы шәһәрләре һәм күрше өлкәләр арасында оештырыла. Автотранспорт предприятиеләре паркында төрле житештерүчеләрнең автобуслары, маршрут таксилары һәм микроавтобуслар бар. Автобуслар йөри торган маршрутлар өлкә хакимияте һәм район администрацияләре тарафыннан раслана. Хәрәкәт расписаниесе һәм тукталыш пунктлары шулай ук район һәм өлкә администрациясе белән килештерелә. Жәмәгать транспортына йөрү маршрутлары районның төрле торак пунктларында яшәүчеләр тоткарлыксыз һәм ин аз санда күчереп утырту урыннары белән барып жите алырлык итеп төзелгән.

1.5 Транспорт инфраструктурасы эшчәнлеге характеристикасы һәм эш күрсәткечләре

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең транспорт системасын үстерү муниципаль берәмлек халкының тормыш сыйфатын яхшыртуда мөһим шарт булып тора.

Автомобиль юллары чөлтәренең булуы һәм торышы белән территориаль бәтенлек һәм икътисадый кинлекнең бердәмлеге билгеләнә. Жирле әһәмияттәге инфраструктура һәм юллар торышы жәмгыятынең социаль-икътисади ихтыяжларына туры килмәү проблемасын бәяләп бетермәү икътисадый кыенлыкларның һәм тискәре социаль процессларның бер сәбәбе булып тора.

Авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасының төп элементлары: урамнар һәм юллар чөлтәре, шулай ук аның белән бәйле жәмәгать транспорты чөлтәре.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең башка төбәкләр белән тышкы транспорт-икътисадый элемтәләре автомобиль (шәхси һәм жәмәгать) транспорт төрләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

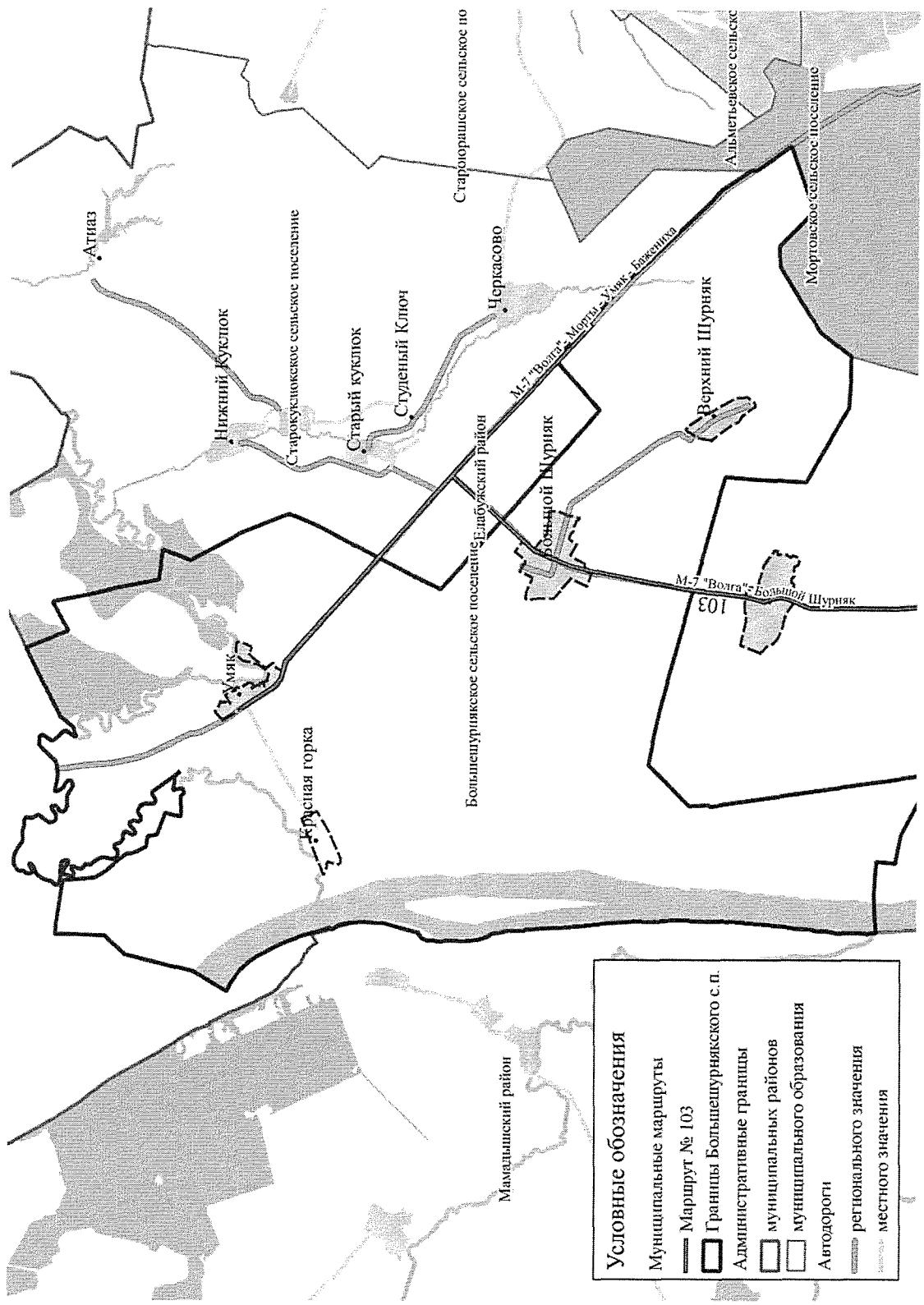
Автомобиль транспортның төп төре, алар тышкы һәм шәһәр эчендәге пассажирлар йөртүнең шактый өлеше, шулай ук йөк ташуның күпчелек өлеше гамәлгә ашырыла.

Гомуми файдаланудагы автомобиль транспортында пассажирлар йөрту Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекендә 103 нче Алабуга – Дюм т.п. буенча гамәлгә ашырыла.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеке территориясе буенча узучы республикада дайми ташу буенча шәһәр яны муниципаль маршрутлары схемасы 1 рәсемдә күрсәтелгән.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеке территориясендә су һәм нава транспорты файдаланылмый.

Шээр яны муниципаль маршруттарының хэрэгт иту схемасы 1 – схемасы

1.6 Жирлектөгө юллар чөлтөрөнөң характеристикасы, юл хәрәкәте параметрлары (тизлек, тығызлық, транспорт чаралары агымы составы һәм интенсивлігі, юлларны хәрәкәт белән тәэмин итү коэффициенты һәм юл хәрәкәте торышын, автомобиль транспортыннан әйләнә-тирә мохиткә экологик йөкләнешне һәм экономик югалтуларны тасвирлый торган башка күрсәткечләр), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү.

Автомобиль юллары Олы Шурнәк муниципаль берәмлеге транспорт инфраструктурасының мөһим өлеше булып тора. Алар жирлек территориясен Алабуга районы һәм Татарстан Республикасы торак пунктлары, жирлекнең административ Үзәк – Олы Шурнәк авылы белән бәйлиләр, жирлекнең торак пунктлары эшчәнлеген тәэмин итәләр, жирлек үсеше мөмкинлекләрен билгелиләр, алар буенча йөк һәм пассажирлар ташу гамәлгә ашырыла. Автомобиль юллары чөлтөрөн үстерү дәрәжәсенә күп очракта тотрыклы икътисадый үсешкә ирешү бурычларын хәл итү бәйле.

Олы Шурнәк авыл жирлеге территориисе буенча төбәк әһәмиятендәге 3 юл уза: а/д М-7 «Волга» - Морт-Үмәк-Бажениха, озынлыгы 8,64 км, а/д-7 " Волга" - зур Шурняк, озынлыгы 3,28 км, һәм югары Шурняк авылына керү юлы 3,41 км озынлыкта.

Урам-юл чөлтәре озынлыгы буенча мәгълүматлар 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге чикләрендә уза торган гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы

№ п/п	Автомобиль юлының исеме	Озынлыгы, км
1	Гомуми файдаланудагы юлларның гомуми озынлыгы, шулардан:	25,505
2	төбәк һәм муниципальара әһәмияттәге юллар	15,33
3	жирле әһәмияттәге юллар	10,275

3 нче таблицада транспорт агымнары үлчәү башкарылган кисешүләр составына керүче юлларны йөкләү коэффициенты, үткәрүчәнлек сәләте һәм йөкләү коэффициенты турында мәгълүматлар китерелде.

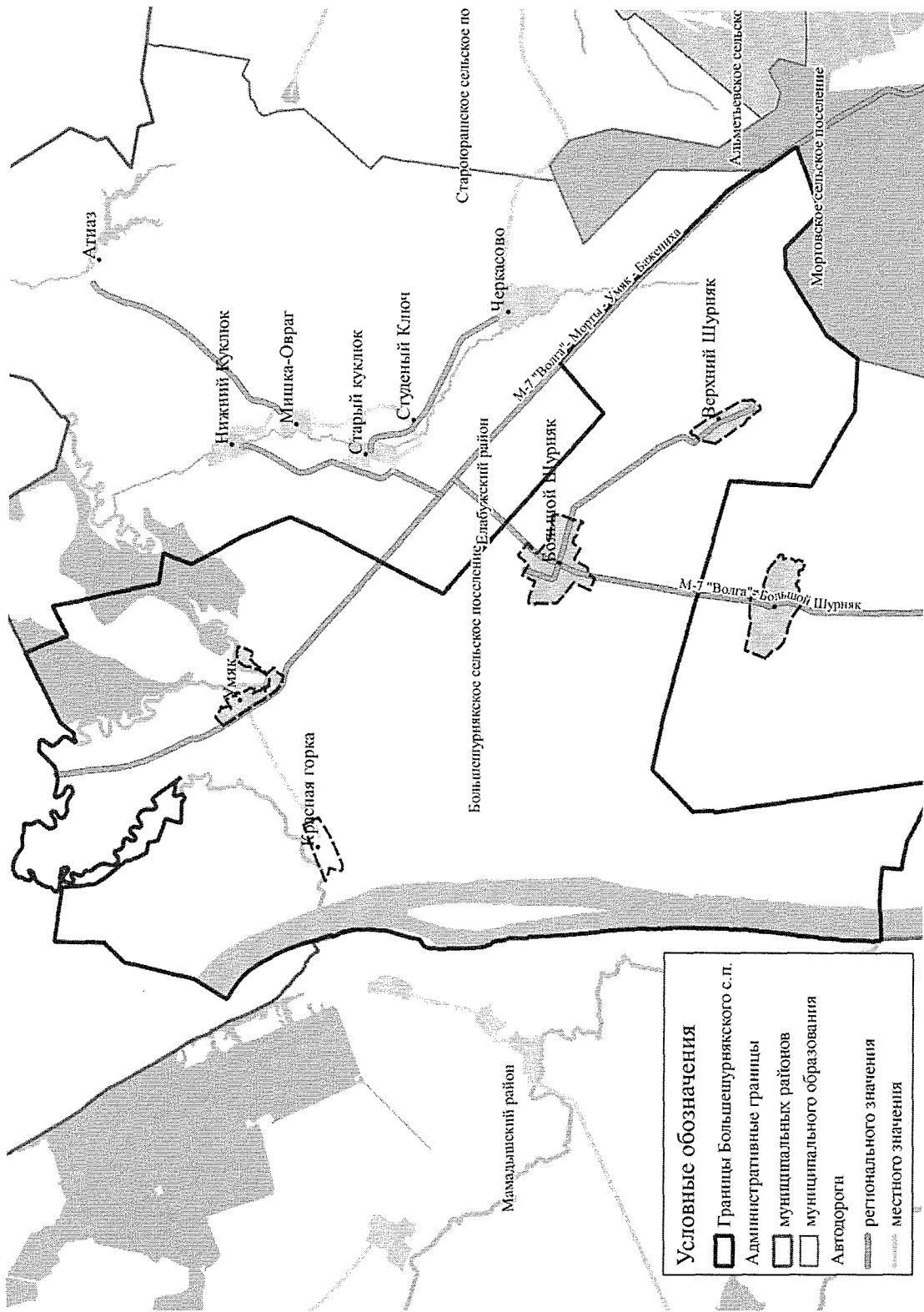
3 нче Таблица-интенсивлык, үткәру сәләте һәм юлларны йөкләү коэффициенты турында мәгълүматлар

№ п/п	Юл исеме	Плотность транспорт-ного потока, ГС/км	Расчетная скорость, км/ч	Коэф-т загрузки
1	а/д "М7 «Волга» – Морт-Умяк-Бажениха»	86	877	1,15
2	а/д «М7 «Волга» - Большой Шурняк»	30	306	0,35

Юл хәрәкәте параметрларын бәяләп, Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең юл чeltәре юлларның һәм урамнарның күп өлешендә үткәру мөмкинлеге резервына ия дигән нәтиҗә ясарга мөмкин. Муниципаль берәмлекнең урам-юл чeltәрен эш белән тәэмmin итү уртача 1% тан 30% ка кадәр диапазонда.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә юл чeltәре төбәк әһәмиятendәге юлларда формалаша. Автомобиль юллары чeltәре схемасы 2 рәсеменде күрсәтелгән.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге буенча уза торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларның озынлыгы 25,505 км тәшкил итә.

Рәсем 2-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенен юл чөлгөре

4 нче Таблица-Олы Шурнек муниципаль берәмлеге территориясе буенча уза торган гомуми файдаланудагы юллар

Исемлөгө

№ п/п	Юл исеме	Юл категория се	Юлның гомуми озындығы, км	Каттау төрлөре буенча участоктар			Хәракат полосасының киндерге, м	Хәракат бының гомуми саны
				цементо бетон	асфалто бетон	щебень, гравий		
Региональ әһәмияттәге автомобиль юллары								
1	М-7 "Волга" - Большой Шурняк	IV	3,28	-	3,25	-	2	3,0 - 3,25
2	М-7 "Волга" - Морты - Умяк - Бажениха	IV	8,64	-	8,64	-	2	3,0 - 3,25
3	Полтезд к.д. Верхний Шурняк	V	3,410	-	-	3,410	-	1
Жирле әһәмияттәге автомобиль юллары								
4	с. Большой Шурняк, ул. Ленина	V	1,066	-	-	1,066	-	-
5	с. Большой Шурняк, ул. Азина	V	0,558	-	-	0,558	-	-
6	с. Большой Шурняк, ул. Кирова	V	0,648	-	-	0,648	-	-
7	с. Большой Шурняк, ул. Нагорная	V	0,478	-	-	0,478	-	-
8	с. Большой Шурняк, ул. Полевая	V	0,597	-	-	-	0,597	-
9	с. Большой Шурняк, ул. Молодежная	V	1,364	-	-	1,364	-	-
10	с. Большой Шурняк, ул. Безымянная	V	0,29	-	-	-	0,29	-
11	с. Большой Шурняк, дорога к водокачке	V	0,376	-	-	-	0,376	-
12	с. Большой Шурняк, ул. Школьная	IV	1,199	-	-	1,199	-	-
13	д. Верхний Шурняк, ул. М. Джалиля	IV	1,052	-	-	1,052	-	-
14	д. Верхний Шурняк, заезд	IV	0,342	-	-	-	0,342	-
15	д. Умяк, ул. Октябрьская	V	1,34	-	-	0,14	1,2	-
16	д. Умяк, пер. Речной	V	0,639	-	-	-	0,639	-
17	д. Умяк, заезд в деревню	V	0,187	-	-	-	0,187	-
18	п. Красная Горка, ул. Лесная	V	0,139	-	-	0,139	-	-

V категория өчен полосаларның саны-1, полосаның киңлеге 4,5 метр, булу полосасы таләп ителми, автомобиль юллары, велосипед һәм жәяулеләр юллары, тимер юллар белән бер дәрәжәдә кисешү рөхсәт ителә һәм бер дәрәжәдә күшүлгән юл аша чыгу рөхсәт ителә.

Алабуга районы юл чөлтәренең югары тығызлыгы белән характерлана. Районда юл чөлтәре тығызлыгы күрсәткече 0,44 км/км² тәшкил итә, бу исә урамнар һәм юллар чөлтәренең югары тарафынан күрсәтә. Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеке чикләрендә урам-юл чөлтәренең тығызлыгы 0,29 км/км² тәшкил итә.

Юл хәрәкәтендә катнашучылар тарафыннан экологик йөкләнеш түбән булу сәбәпле бәяләнә:

- хәрәкәт интенсивлігіның һәм УДС йөкләүнең югары булмаган әһәмияте;
- гомуми агымда йөк транспорт чараларының аз өлеше;
- кызу ситуацияләр булмау.

Муниципаль берәмлекнең урам-юл чөлтәрендәге житешсезлекләргә жәяулеләрнең хәрәкәтен тәртипкә салу өчен кирәkle тротуарларның булмавы, шуның нәтижәсендә торак пункт урамнарында жәяулеләр катнашында юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгу ихтималы зур.

1.11 жирлектә транспорт чаралары паркы составын һәм автомобилләштерү дәрәжәсен анализлау, парковка урыннары белән тәэммин итү)

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеке территориясендә транспорт чараларының актив паркына санлы һәм сыйфатлы анализ үткәру өчен Россия Федерациясе Федераль салым хезмәте (Федераль салым хезмәте) хисаплары кулланылды. 2018 ел нәтижәләре буенча авыл жирлегенең транспорт чаралары паркының сан яғыннан характеристикалары 5 нче таблицада китерелгән.

5 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге транспорт чаралары паркының сан яғыннан характеристикалары

Исеме	Барлыгы, бер.	Оешмалар милкендә, бер.	Гражданнар милкендә, бер.
Транспорт чаралары, барлыгы, шул исәптән:	135	31	104
Транспорт чаралары, барлыгы, шул исәптән:	104	3	101
мотоцикллар, мотороллерлар	0	0	0
автобуслар	0	0	0
йөк автомобильләре/авыл хужалыгы техникасы	31	28	3

Таблицадан күренгэнчэ, авыл жирлеге территорииясендэ теркэлгэн транспорт чааларының күпчелек өлешен жинел автомобильлэр тэшкил итэ. Йөк транспорты өлеше зур түгел.

Транспорт чааларын кую һэм туктату өчен урыннар урнаштыру параметрлары буенча алынган мэгълүматны анализлау парковка пространствосына ихтияжны канэгатьлэндерү дэрэжэсэн һэм алар тудыра торган юл чөлтөренэ йөклөнешне бэялэргэ мөмкинлек бирэчэй.

Автотранспортны муниципаль берэмлек территорииясендэ саклау жирлек халкын үзенэ тартып торган объектларның һэм йорт яны участокларында башкарыла.

Муниципаль берэмлек буенча 2019 елга Олы Шүрнэк автомобиль йөрту дэрэжэс 1000 кешегэ 271 автомобиль тэшкил итэ.

Үткэрелгэн исэп-хисап нигезендэ, ТС вакытлыча саклау өчен машина-урыннарга булган ихтияж 5 машина урыны булган «Олы Шүрнэк урта мэктэбе»ндэ ачыкланган.

1.6 гомуми файдаланудагы транспорт чааларының эш характеристикисы, пассажирлар агымын анализлауны да кертэй

Пассажир транспорты халыкка хезмэт күрсэгү өлкэсендэ мөһим элемент булып тора, андан башка җэмгиятьнен нормаль эшлэвэ мөмкин түгел. Ул халыкның житештерүү, көнкүреш, мэдэни максатлардан чыгып йөрүгэ булган ихтияжын канэгатьлэндерүгэ юнэлдерелгэн.

Пассажирлар йөрту Алабуга муниципаль районнының дайми пассажирлар йөрту маршрутларының расланган реестры нигезендэ гамэлгэ ашырыла. Пассажирларны йөрту белэн Карионов и.с. Шүрнэк муниципаль берэмлеге территориисе буенча Алабуга – Дөм т. п. буенча 103 нче маршрут уза.

6 нчы таблицада Олы Шүрнэк муниципаль берэмлеге территориисе аша узучы

жәмәгать транспортты маршрутларының техник-эксплуатация параметрлары буенча мәгълүматлар кiterелде.

6 нчы Таблица-жәмәгать транспортты маршрутларының техник-эксплуатация параметрлары буенча мәгълүматлар

Параметр атамасы	Параметрың әһәмияте
Маршрутның теркәү номеры	103
Маршрут исеме	Елабуга-н.п. Дюм-Дюм
Маршрутның озынлығы, км	138,6
Максималь ТС саны	1
Маршрутта ТС маркасы	ПАЗ 32054
Пассажирлар ағымы, мең кеше.	4,3-4,8
Айга рейслар саны	56-62
ТС норматив сыйдырышлығы, кеше	38
Искәрмә-техник эксплуатация параметрлары Алабуга муниципаль районының даими рөвештә пассажирлар йөрту буенча расланган муниципаль маршрутлар реестрыннан һәм 2018 ел өчен пассажирлар ташу буенча пассажирлар йөртүчеләр тарафыннан бирелгән хисаплардан алынды.	

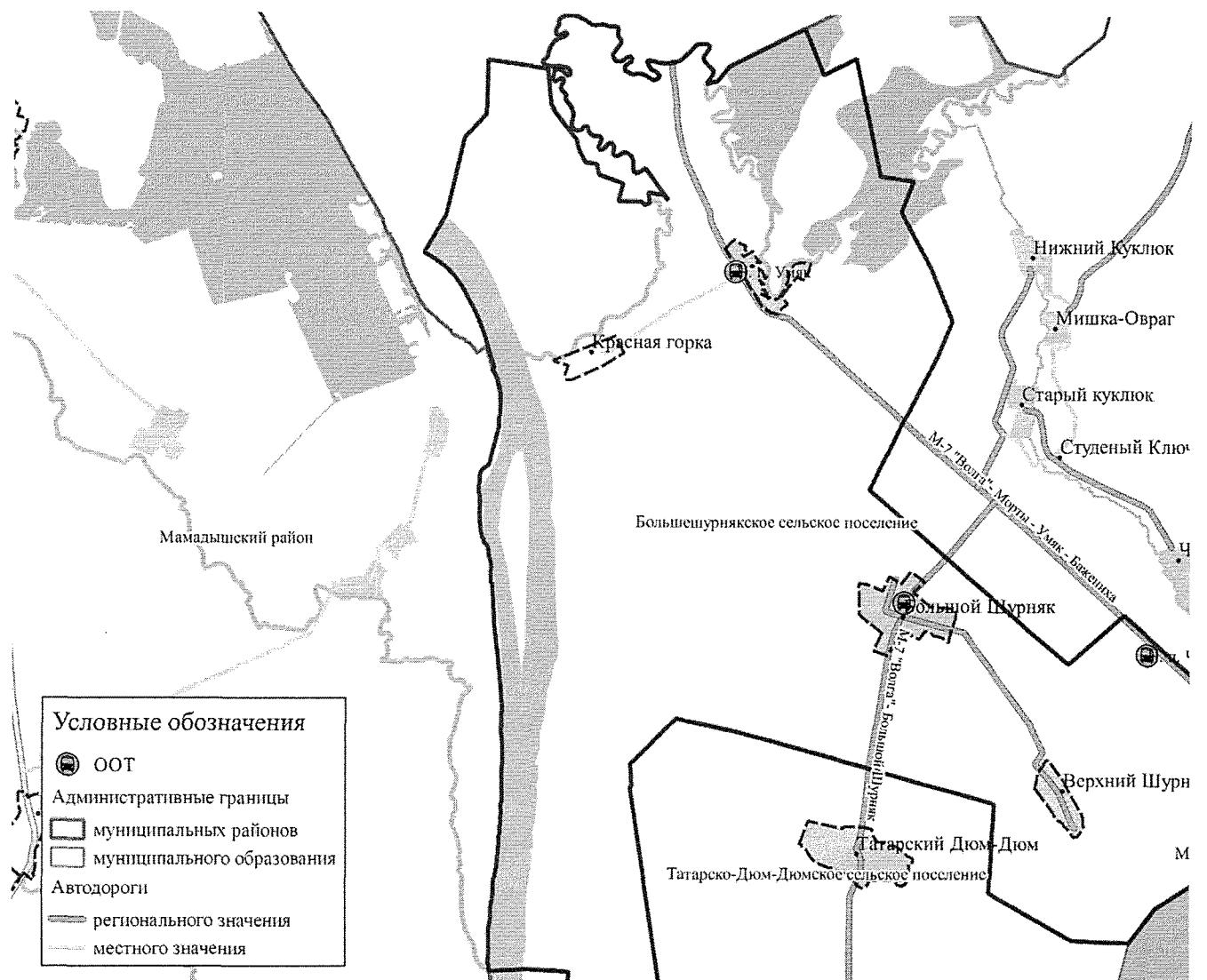
Маршрутларда пассажирлар йөрту системасы инфраструктурасының иң мөһим компонентларының берсе-тукталыш пунктлары. Пассажирлар яғыннан да, пассажирлар йөртүне гамәлгә ашыруучы машина йөртүчеләр өчен дә, юл хәрәкәтендә катнашуучылар өчен дә жәмәгать транспортты тукталышларын урнаштырганда, ГОСТ Р 52766-2007 «гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Төзекләндерү элементлары. Гомуми таләпләр» таблица материалы һәм халыкның төрле (шул исәптән аз хәрәкәтләнүче) төркемнәре өчен уңайлы шартлар исәпкә алыш, тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча юл хезмәтләре эшләрен регламентлаучы башка норматив документлар»

3 Рәсемдә авыл жирлегенең тукталыш пунктларын урнаштыру картограммасы тәкъдим ителгән. 7 нче таблицада тикшерелүче муниципаль берәмлекнен тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча мәгълүматлар кiterелде.

7 нче Таблица-Олы Шүрнәк МБ территориясендә жәмәгать транспортты

тұкталышларын төзекләндөрү

№ п/п	исеме	Юнәлеше	Автобус павильоны	Утырту мәйданчығы	Тұкталыш мәйданчығы	Тұкталыш билгесе	яктырту	Жәяулеләр кічүе
1	Н. п. Умяқ	кире	+	+	-	+	-	+
2	Б. Шурняқ	кире	+	+	+	+	-	+
3	Н. п. Черкасово	туры	+	+	-	+	-	+

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге тұкталыш пунктларын урнаштыру буенча 3 – Картограмма

1.7 җәяүлеләр һәм велосипедта йөрү шартларының характеристикасы

Жәяүлеләр хәрәкәте корреспонденцияләрнең өстенлекле төре булып тора, чөнки транспорт инфраструктурасына карата иң аз таләпләр куела, эйләнә-тире мохитнең пыгрануы һәм уйланылу белән бәйле тискәре нәтижәләргә китерми, шулай ук халықның сәламәтлеге дәрәжәсен арттыруга ярдәм итә. Әмма гражданнарны үнайлы һәм имин йөрту өчен, юл хәрәкәтен оештыруның тиешле техник чаralарын кулланып, урам-юл чөлтәрен кирәклө жәяүлеләр злемтәләре

белән тәэммин итәргә кирәк.

Олы Шүрнәк авылы муниципаль берәмлеге урамнарының һәм юлларының күп өлеше тротуарлар һәм жәяүлеләр юллары белән тәэммин ителмәгән. Жирлекнең урам-юл чөлтәрен төзекләндерү кайбер мәсьәләләрне хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк:

- жәяүлеләр хәрәкәте иминлеген һәм уңайлылыгын арттыру;
- жирлектәге торак пунктларның жәяүлеләр өчен үтемле булуын тәэммин итү;
- авыл жирлегендә яшәүчеләрнең жәяүле хезмәт миграцияләре, ягъни хезмәт күшүмтасы урынына кадәр хәрәкәт итү сыйфатын күтәрү;
- жирлекнең Үзәк районы белән перифериясендәге жәяүлеләр өчен элемтә булдыру;
- мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларының жәяүлеләр өчен үтемле булуын тәэммин итү;
- жирлекнең торак пунктлары эчендә жәяүлеләр элемтәсен арттырырга;
- мәдәни мирас статусына ия булган тарихи-ландшафт комплексларын жәяүлеләр маршрутлары белән тәэммин итү, рекреация һәм туризмыны үстерү максатларында.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең урам-юл чөлтәре тышкы электр яктырту белән жиһазланылмаган.

Велосипед хәрәкәте жәяүлеләр йөри торган юлларның да өстенлекләренә ия, өстәвенә, корреспонденцияләр дә күп араларга алыш барырга мөмкинлек бирә. Жирлек территориясендә велосипед хәрәкәте өчен маxsus юллар каралмаган. Велосипедчылар хәрәкәте гомуми файдаланудагы юллар буенча Юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры китереп гамәлгә ашырыла.

1.8 йөк транспорты хәрәкәтенең характеристикасы, коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чараларының эшен бәяләү, әлеге транспорт чаралары өчен инфраструктура торышы

Йөк транспорты йөклөрне житештерү урынынан куллану урынына күчерү өчен төп транспорт төре булып тора.

Муниципаль берәмлектәге йөк транспорты хәрәкәтенең төп маршрутлары төбәк әһәмиятендәгө а/д-7 «Волга» – Морт – Үмәк – Бажениха автомобиль юлларында уза.

Муниципаль берәмлек территориясендә йөк ташу белән шөгыльләнүче төп предприятиеләр - «Вятские Зори»АФ ЖЧЖ.

Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту буенча подрядчы оешманы билгеләү «дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсенде контракт системасы турында»2013 елның 5 апрелендәгө 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

1.9. юл хәрәкәте куркынычсызлығы дәрәҗәсен анализлау

Юл-транспорт һәлакәтләре турындагы мәгълүматларны төрле яклап анализлау юл хәрәкәте куркынычсызлығын тәэмин итү һәм оештыру буенча эшнең ин мөһим өлешләренең берсе булып тора.

Бүгенге көндә автомобиль юлларында авариялелек проблемасы транспорт чаралары паркы арту, юл-транспорт инфраструктурасы юл хәрәкәтендә катнашучыларның ихтыяжларына туры килмәү һәм машина йөртүчеләренең дә, жәяулеләренең дә дисциплинасы бик түбән булу белән бәйле рәвештә аеруча кискенләшә бара.

Хәзерге вакытта торак пунктларның урамнарында һәм юлларда, шулай ук Төбәк һәм федераль әһәмияттәге трассаларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, юл-

транспорт һәлакәтләрен кисәту һәм аларның авыр нәтижәләрен киметү транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерүнен иң актуаль бурычларының берсе булып тора.

Аварияләр статистикасын анализлау өчен беренчел мәгълүматлар сыйфатында РФ Юл хәрәкәте иминлеген тәэммин итү буенча Баш идарәсенең (ЮХИДИ) ачык авария статистикасы мәгълүматлары файдаланылды

8 Таблица – Алабуга районында 2015-2017 елларда ЮТН статистикасы.

Гомуми мәгълүмат	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Исәп-хисап ЮТН, берәмлек саны	110	99	140
һәлак булды, кеше	14	9	12
Яраланган кеше	175	148	188

8 таблицаның дәвамы

Социаль. куркыныч, 100 мең кешегә һәлак бул.	16	10	14
Авырлык, %	8	6	6

2016 елда 2015 елга карата барлык күрсәткечләр дә кимегән. Эмма 2017 елда 2016 елга карата барлык күрсәткечләр дә арткан

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә концентрация урыннары табылмады.

1.10 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысы дәрәҗәсен бәяләү, халыкның куркынычсызлыгы һәм сәламәтлеге

Автомобиль транспортты һәм автотранспорт комплексы инфраструктурасы әйләнә-тирә мохитне пыгратуның төп чыганакларына карый.

Һава бассейны автотранспортның ташламалары белән пычрануның төп

сәбәбе-автотранспорт санының артуы, аның тузуы һәм сыйфатсыз ягулык.

Эчке янулы двигательләрнең эшкәртелгән газларында заарлы матдәләр һәм катнашмалар, шул исәптән канцерогеннар бар. Нефть продуктлары, шиналарның тузуы, тормоз накладкалары, хлоридларның юл катламнарын бозлаучы буларак кулланылуы, юл буе полосаларын һәм су объектларын пычратуы көтелә.

Эчке яну двигательләре чыгармаларының төп компоненты (тавыштан тыш) – углерод окисе (угар газы) - кеше, хайваннар өчен куркыныч, концентрациясенә карап, төрле дәрәжәдә агулану тудыра. Автомобилльләр һәм пычраткыч матдәләр катнашмалары үзара тәэсир итешкәндә, яна, агрессиврак матдәләр барлыкка килергә мөмкин. Автомобиль юллары янындагы территорияләрдә су, туфрак һәм үсемлекләр кайбер канцероген матдәләрне йөртәләр. Биредә яшелчә, жиләк-жимеш үстерү һәм терлекләргә үлән ашату ярамый.

Автотранспортның әйләнә-тирә мохитне пычратуга тискәре йогынтысын киметү эшенең бер юнәлеше булып альтернатив ягулыкны - сыекландырылган һәм сыекландырылган газ куллануны киңәйтү, юлларны төзекләндерү, двигательләрнең эшен контролъдә тоту тора.

Гигиена нормативларына туры килми торган нава пробасының 50% тан артыгын автомагистральләрдә алынган пробалар тәшкил итә.

Район автомагистральләрендә стационар күзәтү постлары.

1.11 жирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм урнаштыру шартларының характеристикасы

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең транспорт инфраструктурасы гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан гыйбарәт.

Муниципаль берәмлекнен Генераль планында 2020 елга торак фонды күләмен – 55,4% ка, 2035 елга -76,1% ка арттыру планлаштырыла. 2035 елга авыл жирлеге торак фондының гомуми күләме, торак территорияләрен үстерү буенча тәкъдим ителгән барлық чараларны гамәлгә ашыру шарты белән, 33,4 мең кв.м. га кадәр артырга тиеш, фаразланган чорда торак фонды үсеше 16,1 мең кв. м. торак мәйданы яки елына 1,08 мең кв. м. торак тәшкил итәргә тиеш.

Транспорт инфраструктурасын алга таба үстерү өчен жирле әһәмияткә ия булган юлларны реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзү кирәк.

1.12 транспорт инфраструктурасы эшчәнлеге һәм үсеше өчен кирәkle норматив-хокукий базаны бәяләү

Татарстан Республикасы Алабуга районы Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенен транспорт инфраструктурасы эшчәнлеге һәм үсеше нигезендә гамәлгә ашырыла:

- Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы;
- «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында » 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон белән;
- «Юл хәрәкәте иминлеге турында » 1995 елның 10 декабрендәге 196-ФЗ номерлы Федераль закон белән;
- РФ Хөкүмәтененец «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында » 23.10.1993 ел, № 1090 карары белән;
- Алабуга муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы, 21.12.2010 ел, № 20-14/17538;
- Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеке халык депутатлары Советының 17.12.2012 ел, № 65 карары белән расланган Татарстан Республикасы

Алабуга муниципаль районы Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең генераль планы;

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең транспорт инфраструктурасы эшчәнлеге һәм үсеше өчен кирәклө норматив-хокукий база, нигездә, формалаштырылган.

1.13 транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл жирлеге Советы тарафыннан 2018 елның 14 декабрендә кабул ителгән «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл жирлекенең 2019 елга һәм 2021 һәм 2021 елларның планлы чорына бюджеты турында»гы 140 номерлы карап кабул ителде.

Карап кысаларында төзекләндөрү кысаларында шәһәр округлары һәм авыл жирлекләре чикләрендә автомобиль юлларын һәм инженер корылмаларын төзу һәм карап тоту күздә тотыла.

Финанслау чыганагы булып муниципаль берәмлек акчалары тора. Тормышка ашыру өчен еллар буенча финанслау каралган:

2019 елда-2275,972 мең сум.;
2020 елда-1710,0 мең сум.;
2021 елда-1860,0 мең сум.;
2022 елда-1780,0 мең сум.;
2023 елда-1950,0 мең сум.;
2024-2035 елларда-265500,0 мең сум.

2 муниципаль берәмлек территориясендә транспорт ихтияҗы фаразын эшләү, халыкның хәрәкәт итү күләме һәм характеристеры үзгәрү һәм йөк ташу

2.1 Жирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төzelеше үсеше фаразы

Торак төзелешенең заманча тенденцияләре шундый: торак фондының төп күләме халыкның үз акчалары (уртacha керемнәреннән югарырак булган гайләләр) хисабына кертелә, дәүләт финансавы, нигездә, максатчан программалар кысаларында гамәлгә ашырыла һәм шул ук вакытта әкренләп кими бара.

Авыл жирлегенең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең агымдагы дәрәжәсе күрсәткечләрен анализлаганда түбәндәгеләрне билгеләп үтәләр::

- жирлек торак пунктларының транспорт үтемлелеге
- анда яшәүчеләрнең ихтыяжларын канәгатьләндерә;
- житештерү объектлары халык яши торган урын янында урнашкан, бу исә корреспонденцияләрнең төп төрен – хезмәт.

Олы Шурнәк авыл жирлегендә торак төзелешен үстерү территориаль резервлар хисабына күздә тотыла.

2019 елның 1 гыйнварына Олы Шорн авыл жирлеге территорииясендә 498 кеше яшәгән.

Халык саны фаразлары 8 ичке таблицада тәкъдим ителгән.

9 нчы Таблица-халык саны фаразы

Авыл жирлеге исеме	Авыл жирлегендә яши, кеше				Исәп-хисап халык саны-2035 елга, кеше
	2015	2016	2017	2018	
Олы Шүрнәк	520	504	514	498	1030

Алабуга районының СТП нигезендә, 2030 елга Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә 1030 кеше яши.

Жирлекнең генераль планы (курсәткечләр динамикасы) нигезендә торак фондның торышы һәм аның үсеш курсәткечләре 9 нчы таблицада китечелгән.

10 нчы Таблица-торак фонд курсәткечләре динамикасы

Курсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	2011 ел	2020 ел	2035 ел
Муниципаль берәмлекнең торак фонды, барлығы	тыс. м ²	7,67	17,2	33,4
Яңа төзелеш күләмнәре	тыс. м ²	-	9,5	16,1
Уртacha торак белән тәэмин ителеш	м ² /чел	14,6	34,1	32,4

Халык санының гомуми артуы һәм икенче торак сатып алуға (вакытлы (сезонлы) һәм дайми яшәү өчен) тенденциянең артуы, шулай ук уртacha торак белән тәэмин ителешнең бер кешегә 17,8 кв.метрга артуы белән анлатыла.

Муниципаль берәмлекнең икътисадый потенциалы хужалык итүнең төрле өлкәләрендә (житештерү, авыл хужалығы һ. б.) финанс-хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы предприятиеләр тарафыннан тәкъдим ителгән. Муниципаль берәмлек территориясендә «Вятские Зори» АФ ЖЧЖ, «Вятский берег» ЖЧЖ, «Халык предприятиесе-Туган жир»авыл хужалығы кулланучылар кооперативына хезмәт курсәтә.

2.2 жирлек территориясендә булган транспорт төрләре буенча авыл халкының транспорт соравы, халыкның йөрү күләме һәм характеристы, йөк ташу

Муниципаль берәмлектә чагыштырмача тотрыклы демографик һәм социаль-икътисадый вәзгыять муниципаль берәмлек территориясендә халықның хисап чорында транспорт ихтыяжын, күләмен һәм характерын шактый үзгәртүгә реаль алшартларның булмавы турында нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.

Автомобиль транспорты жирлек территориясендә төп транспорт төре булып тора, автомобиль транспортында йөк ташу күләме тотрыклы характерда.

2.3 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү фаразы

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә юл буе сервисы объектларын урнаштыру буенча дәүләт һәм жирле дәрәҗәдә стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә су һәм һава транспортын үстерү буенча дәүләт һәм жирле дәрәҗәдә стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган.

Әлеге ГКТИ 2.4 бүлекчәсендә жирлекнәң юл чөлтәрен үстерү фаразы каралды.

2.4 авыл жирлегенең юл чөлтәрен үстерү фаразы

Олы Шүрнәк авыл жирлегенең генераль планы нигезендә юл чөлтәрен үстерү буенча түбәндәгө чаралар күздә тотыла:

- яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзү, озынлығы-4,0 км.;

- 10,275 км озынлыкта булган торак төзелеш территориясендә урамнарның
хәм юлларны реконструкцияләү.

«Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Шүрнәк авыл жирлегенең 2019 елга һәм 2021 һәм 2021 елларның план чорына бюджеты турында» Каарын гамәлгә ашыру автомобиль юлларын сыйфатлы тоту, йөк ташуны, автомобиль юлларының һәм ясалма корылмаларның техник торышын инструменталь диагностикалауны гамәлгә ашыру, автомобиль юлларын ремонтлау, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү, яңа технологияләр куллану исәбенә юл өслекләренең сыйфатлы характеристикасын һәм юл хәрәкәте иминлеген арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

2.5 автомобильләштерү дәрәжәсен, юл хәрәкәте параметрларын фаразлау

Татарстан Республикасы торак пунктлары өчен автомобильләштерү дәрәжәсенең фаразлары «Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары»нда бар. Faразланган мәгълүматлар базасында 2035 елга кадәр озак вакытка исәпләнгән чорга Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең шәхси жицел автомобильләр белән тәэмин ителеше турында фаразларга була:

- 2020 елда-220,9 жицел автомобиль;
- 2035 елда-323,9 жицел автомобиль.

Юл хәрәкәте параметрларын билгеләү юллардагы аварияләрне киметү буенча чарапарны билгеләгәндә, шулай ук юл чатында юл хәрәкәтен көйләүне камилләштерү өчен аерылғысыз өлеш булып тора. Юл хәрәкәтенең төп параметрларына түбәндәгеләр керә: хәрәкәт интенсивлыгы, Яшел сигналга килү интенсивлыгы, транспорт агымын китерүнең динамик коэффициенты, автомобильләр чиратының китү интервалы билгеләнгән.

2.6 юл хәрәкәте куркынычсызлыгы күрсәткечләрен фаразлау

Транспортның әйләнә-тире мохиткә зыянлы йогынтысын киметү өлкәсендәге транспорт инфраструктурасының бурычлары булып тора:

- транспортның кеше сәламәтлегенә зыянлы йогынтысын барлық төр транспортта йогынты ясау, ташландыклар һәм ташландыклар күләмен киметү хисабына киметү;;
- транспорт чарапарының экологик чиста ягулыкка күчүен мотивацияләү.

Транспортның әйләнә-тире мохиткә заарлы йогынтысын һәм килеп чыккан зыянны киметү өчен кирәк:

- транспорт чарапарының экологик куркынычсыз төрләрен куллану хисабына транспортның һава һәм су тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә зыян китерүен киметергә;;
- ягулык-энергетика ресурсларының альтернатив чыганакларында (нефть булмаган) эшләүче транспорт чарапарын куллануны стимуллаштыру.

Транспорт-юл комплексының әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтысын киметү һәм автотранспорт чарапары санын арттыру шартларында

2.7 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тире мохиткә һәм халық саулыгына тискәре йогынтысын фаразлау

Транспортның әйләнә-тире мохиткә зыянлы йогынтысын киметү өлкәсендәге транспорт инфраструктурасының бурычлары булып тора:

- транспортның кеше сәламәтлегенә зыянлы йогынтысын барлық төр транспортта йогынты ясау, ташландыклар һәм ташландыклар күләмен киметү хисабына киметү;
- транспорт чарапарының экологик чиста ягулыкка күчүен мотивацияләү.

Транспортның әйләнә-тире мохиткә заарлы йогынтысын һәм килеп чыккан зыянны киметү өчен кирәк:

- транспорт чарапарының экологик куркынычсыз төрләрен куллану хисабына транспортның һава һәм су тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә зыян китеүен киметергә;
- ягулык-энергетика ресурсларының альтернатив чыганакларында (нефть булмаган) эшләүче транспорт чарапарын куллануны стимуллаштыру.

Транспорт-юл комплексиның әйләнә-тире мохиткә тискәре йогынтысын киметү өчен, арттыру шартларында

3. Транспорт инфраструктурасын үстерүнен принципиаль вариантлары һәм транспорт инфраструктурасын үстерүнен максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча аларның эреләндерелгән бәясе, алга таба тәкъдим ителгән вариантны сайлап алу

Татарстан Республикасы һәм Алабуга муниципаль районның социаль-икътисадый үсеше стратегияләре белән өч сценарий карала.

Төп сценарий икътисадның тотрыклы, планлы үсешен, үсеш темплары, район өчен уңай булуын күз алдында тота. 2015 елдан 2030 елга кадәр тулай территориаль продукт үсеше темпы уңайлыш Бөтендөнья икътисадый хәле фонында 1,7 тапкыр артыр дип фаразлана. «Алабуга» махсус икътисадый зонасы үсеше хисабына предприятиеләр хезмәткәрләре саны 2015 елдан 2030 елга кадәр 15% ка артачак. Халык саны шулай ук тотрыклы рәвештә үсәчәк. Житештерүчәнлек 2030 елга карата 1,85 тапкыр артачак. Инновацион житештерү өлеше

4. Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, тезү, реконструкцияләү буенча чаралар (инвестиция проектлары), транспорт объектларын техник-икътисадый Параметрлар, чараларны (инвестицион проектларны) тормышка ашыру чиратлары (инвестицион проектларны) И семлеге)

4.1 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары

Автомобиль транспорты

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясендә юл буе сервисы объектларын урнаштыру буенча дәүләт һәм жирле дәрәҗәдә стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган.

Жирлекнең юл чөлтәрен үстерү буенча чаралар әлеге ПКТНЫң 4.6 бүлекчәсендә каралды.

тимер юл транспорты

Тимер юл транспортты буенча транспорт инфраструктурасын үстерүү буенча чаралар жирле бюджет акчаларының житәрлек булмавы һәм әлеге юнәлешләр үсеше перспективалары булмау сәбәпле планлаштырылмый.

Су транспортты

Су транспортты буенча транспорт инфраструктурасын үстерүү буенча чаралар жирле бюджет акчаларының житәрлек булмавы һәм әлеге юнәлешләрнен үсеш перспективалары булмау сәбәпле планлаштырылмый.

Һава транспортты

Һава транспортты буенча транспорт инфраструктурасын үстерүү буенча чаралар жирле бюджет акчаларының житәрлек булмавы һәм мәгълүматларның үсеш перспективалары булмау сәбәпле планлаштырылмый.

4.2 гомуми файдаланудагы транспортны үстерүү, транспорт-күчеп утыру төенинәрен булдыру буенча чаралар

Халыкка гомуми файдаланудагы автомобиль транспортында хезмәт күрсәтүнен ғамәлдәге системасы хәзерге вакытта Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекендә яшәүчеләрнен транспорт хезмәтләренә булган ихтияжын канәгатьләндөрә.

Жәмәгать транспортның әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтысын киметү өчен, автомобильләштерү дәрәҗәсен арттыру шартларында күчмә составның ягулыкның альтернатив төрләренә күчүе зарур. Хәзерге вакытта " автомобиль, тимер юл, дингез, елга, авиация транспортты һәм махсус билгеләнештәге техника буенча аерым подпрограммаларга бүленгән газ-мотор техникасын ғамәлгә керту» дәүләт программының эшләнде, аның кысаларында Югары экологик

күрсәткечләр белән транспорт техникасын өстенлекле файдалануны икътисадый кызыксындыру планлаштырыла.

Тикшерелә торган муниципаль территориядә табигый тикшерүләр күрсәткәнчә

11 нче Таблица-гомуми файдаланудагы автомобиль маршрут транспортның тұқталыш пунктларын төзекләндеру үшін барлық қаралар

№	Чаралар	саны	Тұқталыш пункты исеме
1	Утырту мәйданчығы урнаштыру		Н. п. Черкасово
2	Тұқталыш мәйданчығын урнаштыру	1	Н. п. Черкасово, н. п. Умяк
3	Автобус павильоны урнаштыру	1	Н. п. Черкасово
4	Жәяулелер кичү юлын урнаштыру	1	Н. п. Черкасово
5	Тұқталыш билгеләре кую	3	Н. п. Черкасово, Б. Шурняк, н. п. Умяк
6	Яктырту	3	Н. п. Черкасово, Б. Шурняк, н. п. Умяк

Тұқталыш пунктларын төзекләндеру үшін барлық қаралар Р 52766-2007 "Гомуми файдаланудагы автомобиль юлдары. Төзекләндеру элементлары. Гомуми таләпләр".

Жәмәгать транспортты тұқталыштарын төзекләндеру һәм күчмә составны алмаштыру үшін барлық қаралар үткәргендә инвалидларның юл хужалығы объектларына көрү мөмкинлеген тәэмин итү қараларын проектлау үшін Методик тәкъдимнәрне (ОДМ 218.2007–2011), шулай ук «инвалидлар арасыннан автомобиль транспортты һәм шәһәр жир өсті электр транспортты, автовокзал, автостанцияләр һәм күрсәтелә торған хезмәтләрнең транспорт қараларыннан пассажирларга үтемлелек шартларын тәэмин итү тәртибен раслау түрінде» 2015 елның 1 декабрендеге 347 номерлы РФ Транспорт министрлығы боерыгы таләпләрен исәпкә алдыра кирәк.

4.3 жиңел автомобиль транспортты өчен инфраструктуралы үстерү үшін барлық қаралар, шул исәптән бердәм парковка киңлеген үстерүнде дә кертең

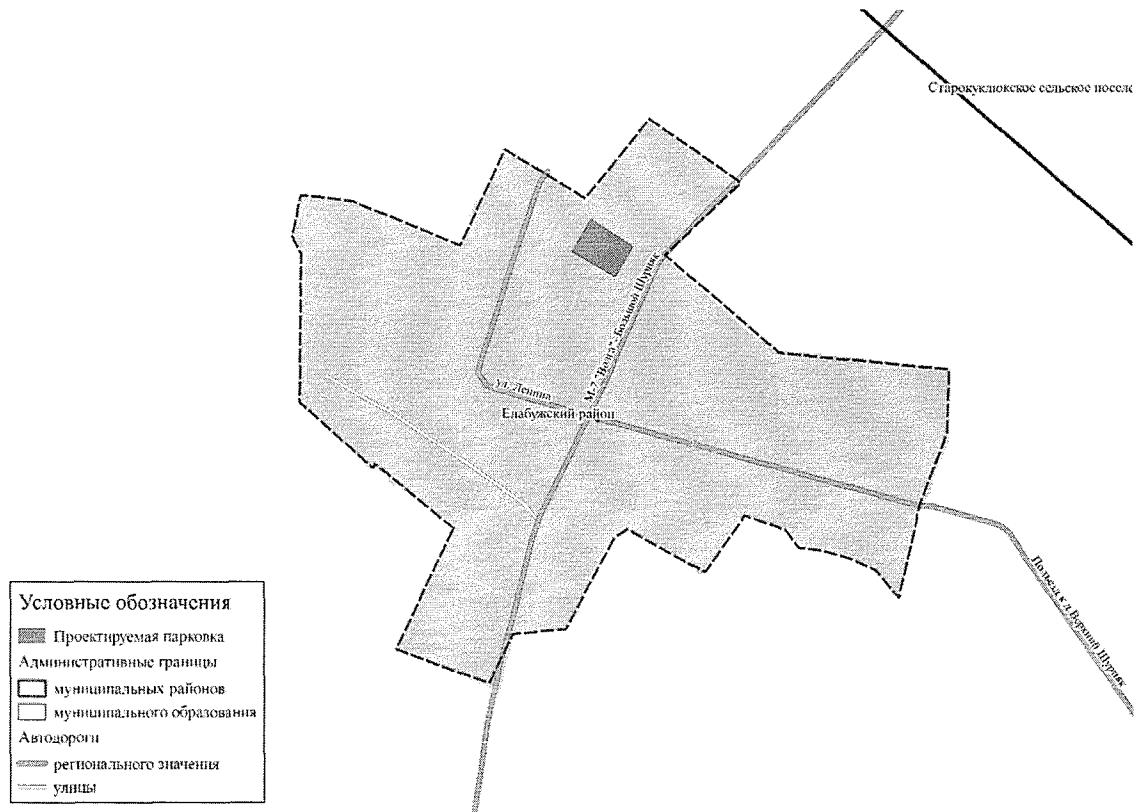
Хәзерге вакытта Олы Шурнәк муниципаль берәмлеге территориясендә жиңел автомобиль транспортты өчен транспорт инфраструктурасы объектларының күп өлеши, юл сервисы объектларын да кертең, «Идел»М-7 федераль әһәмияттеге юлда урнашкан.

Жирлекнөң генераль планы проектында юл сервисы объектларын төзү каралмаган.

Сайлап алынган вариант кысаларында жиңел автомобиль транспортты өчен инфраструктура үсешенең төп юнәлеше булып бердәм парковка пространствосын булдыру һәм нәтижәле эшләү тора. Шул ук вакытта машина кую урыннары кытлыгы бетерелергә тиеш.

Булган парковка киңлеген бәяләгендә Олы Шүрнәк авылында парковка урыннары кытлыгы ачыкланды. Машина кую урыннары кытлыгын булдырмау максатыннан 5 машина-уринлы транспорт чарасын вакытлыча саклау өчен урыннар оештыру планлаштырыла.

Проектлана торган парковкаларның урнашу схемасы 4 рәсемдә күрсәтелгән.

Рәсем 4-Олы Шүрнәк авылында проектлана торган парковкаларны урнаштыру схемасы

Машина кую урыннары кытлыгын булдырмау буенча чарапарны гамәлгә ашыру жирле бюджет хисабына башкарылачак.

4.4 велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү буенча чарапар

Жәяу йөрү дөнья илләрендәге барлық жәмәгать төркемнәрендә төп һәм инкиң таралган хәрәкәт төре булып тора. Чынлыкта теләсә кайсы маршрут жәяу йөрү белән башлана һәм тәмамлана. Кайбер маршрутларда йөрунен бердәнбер ысулы булып тора, башка маршрутларда да кеше жәяу бер яки берничә юл кисешкән юлны жәяүләп үтә ала – мәсәлән, жәяу автобус тукталышына кадәр барып, автобуста шушы ике жәяүлеләр участогы арасында берникадәр ераклык.

Жәяүлеләрнең уңайлылыгын һәм иминлеген тәэммин итү торак пункт чикләрендә хәрәкәтне оештыруның ин мөһим һәм жаваплы бүлекләреннән берсе булып тора. Әмма еш кына жәяүлеләр хәрәкәте шартларына житәрлек игътибар бирелми. Хәрәкәтне оештыру буенча төп көч күбесенчә автомобиль транспортының куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәтен тәэммин итүгә юнәлдерелгән. Мондый хәл шактый дәрәҗәдә, юл-транспорт һәлакәтләрен анализлаган вакытта төп булып торуы белән аңлатыла

Жәяүлеләр хәрәкәтен оештыруның түбәндәге бурычларын билгеләргә була:

- урамнар һәм юллар буйлап кешеләрне хәрәкәт итү өчен мәстәкыйль юллар белән тәэммин итү ; ;
- жәяүлеләр кичу урыннарын жиһазлау;;
- жәяүлеләр зоналары булдыру;
- торак зоналар бүлеп бири;
- махсус дайми жәяүлеләр маршрутларында хәрәкәтне комплекслы оештыру.

Магистраль буенда жәяүлеләр хәрәкәтен тәэммин итүнен төп бурычы-аның транспорт агымнарыннан бүлеге. Моның өчен урамнарда тротуарлар һәм автомобиль юллары буйлап жәяүлеләр юллары урнаштыру кирәклө чарапар булып тора.

Хәзерге вакытта Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекендә автомобиль

юлларының 20% тан кимрек өлеше тротуарлар белән тәэмин ителгән. Инфраструктуралы үстерү һәм жәяүлеләр хәрәкәте иминлеген арттыру максатларында үзәк урамнарда һәм авыл жирлеге торак пунктлары территориясенән үтә торган интенсив хәрәкәтле юлларда каты өслекле жәяүлеләр тротуарларын төзү буенча чаралар планлаштырыла.

Проектлана торган жәяүлеләр тротуарларының гомуми озынлығы

№ п/п	Торак пункт исеме урам/юл	Урам исеме/юллар	Тротуар озынлығы, км	Ширина тротуара, м
1	с. Большой Шурняк	а/д М-7 «Волга» – Большой Шурняк	1,0 (бер яктан)	1,5

Тротуарларны төзу һәм реконструкцияләү буенча чаралар үткәргәндә инвалилдарның юл хужалығы объектларына үтүен тәэмин итү буенча чараларны проектлау буенча Методик тәкъдимнәрне исәпкә алырга кирәк (ОДМ 218.2007-2011).

«Волга»-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеге территориясе аша узучы "Волга" а/д – 7 электр яктырту линияләрен төзү зарур. Электр яктырту линияләренең гомуми озынлығы 1,3 км тәшкил итәчәк.

4.5 йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләре өчен транспорт чаралары инфраструктурасын үстерү буенча чаралар

Йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чаралары өчен инфраструктуралы үстерү буенча чаралар планлаштырылмый.

4.6 жирлектәге юллар чөлтәрен үстерү буенча чаралар

- Олы Шүрнәк авыл жирлегенең генераль планы нигезендә юл чөлтәрен үстерү буенча түбәндәгә чаралар күздә тотыла:

- яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзү, озынлығы-4,0 км.;

- 10,275 км озынлыкта булган торак төзелеш территориясенән урамнарны

hэм юлларны реконструкциялэу.

Жирлектэгэ юлларны үстерүү максатыннан юлларны ремонтлау hэм карап тоту буенча чаралар планлаштырыла.

Юл хэрэкэте иминлеген арттыру максатларында бу юнэлештэ юл хэрэкэтийн оештыруның нэтижэлелеген арттыру буенча комплекслы чара гамэлгэ ашырылырга тиеш.:

- транспорт чараларының аерым участокларында яки төрле зоналарда тизлек режимына хэрэкэт итү;
- билгеле бер территорииялэрдэ транспорт чараларыннан файдалану мөмкинлеген чиклэү ;
- гамэлдэгэ юл шартлары барлыкка килэ торган куркынычлык факторларын (конфликтлы ситуациялэрне) хэрэкэткэ hэм куркыныч факторларны (конфликтлы ситуациялэрне) бетерү;
- балаларның белем бирү оешмаларына куркынычсыз хэрэкэте маршрутларын тээмин итү;
- автомат режимда эшлэүчелэрне юл хэрэкэте кагыйдэлэрен бозуларны фото-hэм видеофиксациялэу чаралары белэн урнаштыру.

Шулай ук юл хэрэкэтийн мониторинглау системасын оештыру, транспорт агымнары детекторларын урнаштыру, ОДД буенча документларны жыю hэм саклауны оештыру, мэгълүматлар базаларын формалаштыру hэм алып бару принциплары, мэгълүматка керү шартлары, аны актуальлэштерүненең ешлыгы буенча да бурыч хэл ителергэ тиеш.

Элэгэ чараларны детальлэштерүү РФ Транспорт министрлыгының «Юл хэрэкэтийн оештыру проектларын hэм схемаларын эзерлэү кагыйдэлэрен раслау турында» 17 март, 2015 ел, № 43 боерыгы белэн регламентланган юл хэрэкэтийн оештыру проектларын hэм схемаларын эшлэү юлы белэн тормышка ашырыла.

5. Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзүү, реконструкциялэу буенча чараларны (инвестиция проектларын) финанслау кулэмнэрэн hэм чыганакларын бэялэү

Конкрет объекттагы чаралар исемлеге проект-смета документларын эшлэгэннэн

соң детальләштерелә. Чараларның бәясе инде үткәрелгән шундый ук чараларның бәясенә нигезләнеп билгеләнгән.

Программа чараларын тормышка ашыру Олы Шүрнәк муниципаль берәмлеке бюджеты һәм өстәмә финанслау чыганакларын жәлеп итеп башкарыла. Татарстан Республикасы Авыл хужалығы һәм азық-төлек министрлыгының оперативмәгълүматыннан күренгәнчә, ел саен Татарстан Республикасы Авыл хужалығы һәм азық-төлек министрлыгына керә торган чараларны финанслау күләме чираттагы финанс елына Олы Шүрнәк авыл жирлеге бюджетын эшләгәндә билгеләнә.

Программа чарасын тормышка ашыру өчен кирәkle финанс чараларының гомуми күләме 275075,972 мең сум тәшкил итә.

Программаны гамәлгә ашыру чыгымнары турында мәгълүмат 13 нче таблицада бирелгән.

13 нче Таблица-чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

№ п/п	Чараның исеме	Финанслау күләме, мең сум.						Финанслау чыганагы		
		2019	2020	2021	2022	2023	2024-2035			
Максаты: муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәтләренең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын югары дәрәҗәдә тәэмүн итә торган Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең заманча, нәтижәле һәм куркынычсыз транспорт инфраструктурасын үстерү.										
Бурыч: транспорт хезмәте күрсәтүнен нәтижәлелеген һәм сыйфатын арттыру										
Автомобиль транспортты										
1	Жәмәгать транспортты тұкталыштарын норматив халәткә китеруды	-	-	-	-	-	-	Региональ бюджет		
2	ТС вакытлыча саклау урыннарын оештыру	-	-	-	-	-	-	Жирле бюджет		
3	Яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзү	2265,972	-	-	-	-	60000	Региональ бюджет		
4	Гамәлдәге торак	-	1700,0	1850,0	1770,0	1940,0	205500	Региональ		

	төзелеш территориясендэ урамнарны һәм юлларны реконструкцияләү								бюджет
5	Тротуарлар төзү	-	-	-	-	-	-	-	Региональ бюджет
6	Төбәк әһәмиятендәге юлларда электр яктырту линияләрен урнаштыру	-	-	-	-	-	-	-	Региональ бюджет
7	Юл билгеләре кую	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	-	-	Жирле бюджет
Барлыгы:		2275,972	1710,0	1860,0	1780,0	1950,0	265500,0	-	
Барлыгы (финанслау чыганаклары буенча):		275025,972						Региональ бюджет	
Барлыгы:		50,0						Жирле бюджет	
Барлыгы:		275075,972							

6. Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестицион проектларның) нәтижәлелеген бәяләү

Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестиция проектларының) нәтижәлелеген бәяләү Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекнен транспорт инфраструктурасын үстерүнен төп күрсәткечләр белән максатчан күрсәткечләрен (индикаторларын) чагыштыру нигезендә үткәрелде. База максатчан күрсәткечләре өчен транспорт инфраструктурасының торышын характерлый торган күрсәткечләр кабул ителде.

Муниципаль берәмлекнен юл чөлтәре торышын яхшырудан социаль-икътисадый нәтижә түбәндәгечә чагыла:

- юл чөлтәренен сыйфат күрсәткечләрен яхшырту хисабына юл йөрүү үңайлылыгын һәм үңайлылыгын арттыру, юл-транспорт һәлакәтләренен хәвөф-хәтәрен киметү;
- экономия вакыт хисабына арттыру уртача тизлек хәрәкәте;

- гражданнар өчен дә, муниципаль берәмлек предприятиеләре һәм оешмалары өчен дә транспорт йөртүгә чыгымнары киметү;

- дайми маршрутлар буенча автомобиль транспортында пассажирлар йөрткәндә транспорт хезмәtlәре күрсәтүнең һәркем өчен мөмкин булын һәм сыйфатын арттыруны тәэмин иту.

Программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләү хисап чорында аның үтәлеше нәтижәләре буенча һәм, гомумән, программаны тормышка ашыру тәмамланганнан соң башкарыла. Бәяләү критерийлары булып: нәтижәлелеге, Нәтижәлелеге, финанс үтәлеше тора.

Нәтижәлелек программаны гамәлгә ашыру процессында ирешелгән нәтижәләр һәм аны гамәлгә ашыру белән бәйле финанс чыгымнары нисбәтен чагылдыра. Нәтижәлелек программаның максатчан күрсәткечләренең пландагы күрсәткечләренә ирешүне чагылдыра. Финанс үтәлеше программаны гамәлгә ашыруга бәйле факттагы финанс чыгымнары һәм чираттагы финанс елына расланган ассигнованиеләр нисбәтен чагылдыра.

Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең ПКТИ чаралары характеристикасы 14 таблицада китерелгән.

15 нче таблицада Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү һәм реконструкцияләү буенча ТКТИ чараларын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү өчен төп максатчан күрсәткечләренең әһәмиятләре күрсәтелгән.

14 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенең мәдәният чаралары характеристикасы

№ п/п	Чараның исеме	Социаль-икътисади нәтижә	Шәһәр төзелешен проектлаштыру нормативларына туры килү
Максаты: муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәtlәренең һәркем өчен мөмкин булын һәм сыйфатын югара дәрәҗәдә тәэмин итә торган Олы Шүрнәк муниципаль берәмлегенен заманча, нәтижәле һәм куркынычсыз транспорт инфраструктурасын үстерү.			
Бурыч: транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтижәлелеген һәм сыйфатын арттыру			
Автомобиль транспорты			

1	Жәмәгать транспортты тұкталышларын норматив халәткә китеруды	Пассажирлар ташу хезмәтләре курсетү сыйфатын арттыру	ярашлылық
2	ТС вакытлыча саклау урыннарын оештыруды	Мәдәният һәм мәгариф объектларының һәркем өчен мөмкин булуын арттыру	ярашлылық
3	Тротуарлар төзү	Транспорт һәм жәяүлеләр ағымнарын кинлектә бұлу	ярашлылық
4	Электр яктырту линияларен урнаштыруды	Муниципаль берәмлек территориясендә юл хәрәкәте иминлеген тәэммин иту	ярашлылық

14 нче Таблицаның дәвамы

5	Яна торак төзелеше мәйданчықларында урамнар һәм юллар төзү	Халықка хезмәт курсетү сыйфатын арттыру	ярашлылық
6	Гамәлдәге торак төзелеш территориясендә урамнарны һәм юлдарны реконструкцияләү	Халықка хезмәт курсетү сыйфатын арттыру	ярашлылық

15 нче Таблица-Олы Шүрнәк муниципаль берәмлекенең транспорт инфраструктурасы ПКТИ чараларын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү өчен тәп максатчан курсәткечләрнең мәгънәләре

Курсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	Курсәткечнең әһәмияте, шул исәптән:						2024 – 2035 гг.	
		2018 г. (базовый)	2019 г.	2020 г.	2021 г.	20202 г.	2023 г.		
Пассажирлар ташу									
Жәмәгать транспорттың маршрутларында тұкталыш пунктлары саны норматив халәттә	берәмлек	0	1	3	3	3	3	3	
Автомобиль транспортты									

Мәдәният объектлары янында вакытлыча парковка белән тәэммин ителеш дәрәжесенә туры килү-килмәү	процент	0	100	100	100	100	100	100
Гомуми файдаланудагы юллар озынлығы	км	10,275	10,275	10,275	10,275	10,275	11,275	14,275
УДС тыгызлығы	км/км ²	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,13	0,16

15 ич Таблицаның дәвамы

Тротуарлар озынлығы	км	0	0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Электр яктырту линияләренә озынлығы-күләме	км	0	0,26	0,78	1,3	1,3	1,3	1,3

7.Институцион үзгәрешләр, транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәэммин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

Әлеге эшнең 1 бүлеген эшләү қысаларында үткәрелгән анализ күрсәткәнчә, хужалык эшчәнлегенәң формаль һәм формаль булмаган шартлары хужалык итүнең базар шартларына туры килә. Милек мөнәсәбәтләре гамәлдәге законнар нигезендә жайга салынган: шәхси сектор булдырылган; базар тибындагы учреждениеләр һәм оешмалар (коммерция банклары, инвестиция фонdlары һ.б.) формалаштырылган; халык хужалығы белән идарә итү системасында икътисадый, барыннан да элек бюджет һәм салым чыганакларын уңышлы алыштыралар. Эшкуарлык һәм көндәшлек үсә, хужалык итүче субъектлар арасында ирекле килешү нигезендә яңа базар структуралары формалаша.

Гамәлдәге норматив-хокукий база социаль-икътисадый сәясәтне нәтижәле гамәлгә ашырырга һәм шул рәвешле шартлар тудырырга мөмкинлек бирә.

